

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลกับ
บรรยากาศองค์การในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

ร.ศ.อ.หญิง พูนทรัพย์ คีมาภ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ 2527

ISBN 974-563-130-2

011049

I167186837

RELATIONSHIP BETWEEN OPINIONS CONCERNING LEADERSHIP BEHAVIORS
OF THE NURSING ADMINISTRATORS AND ORGANIZATION CLIMATE OF THE
NURSING COLLEGE DIVISION, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Pol.Capt. Poonsab Deemark

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-130-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร
วิทยาลัยพยาบาลกับบรรยากาศองค์การในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข

โดย

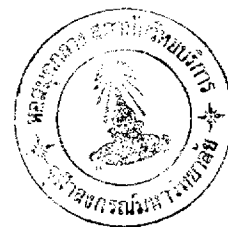
ร้อยตำรวจเอกหญิง พุณทรัพย์ ติ่มมาก

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... อนุมัติบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณา ปุรณโชติ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร
วิทยาลัยพยาบาลกับบรรยากาศองค์การในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล
กระทรวงสาธารณสุข

ชื่อผู้วิจัย รอยตำรวจเอกหญิง พนมทรัพย์ ตีมาก

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รัชศาสตร์

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร
วิทยาลัยพยาบาล และความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัด
กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิด
เห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลกับบรรยากาศองค์การและแบบบรรยากาศ
องค์การ ในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์พยาบาลจำนวน 192 คน
ที่ทำการสอนอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข
จำนวน 10 แห่ง ในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ
ได้แก่ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำที่ปรับปรุงจากแบบสอบถาม LBDQ (Leader Behavior
Description Questionnaire) ของ แอนดรู ฮาลปิน (Andrew W. Halpin) และ
แบบสอบถามวัดบรรยากาศองค์การที่ปรับปรุงจากแบบสอบถาม OCDQ (Organization Climate
Description Questionnaire) ของ ฮาลปินและครอฟท์ (Halpin & Croft)

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติหลายวิธี ได้แก่ หากค่าคะแนนเฉลี่ย ถ้าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน ถ้าคะแนนมาตรฐาน ที่ และค่าสหสัมพันธ์

ผลการวิจัยสรุปโดยสังเขป

1. ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลโดยส่วนรวมมีพฤติกรรมผู้นำทั้ง 2 มิติ คือมิติกิจสัมพันธ์ และมิติสัมพันธ์ภาพ อยู่ในระดับปานกลาง จึงไม่รับสมมุติฐานที่ว่า "ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลมีพฤติกรรมผู้นำทั้งมิติกิจสัมพันธ์และมิติสัมพันธ์ภาพอยู่ในระดับสูง"

2. บรรยากาศองค์การของวิทยาลัยพยาบาลโดยส่วนรวมมีแนวโน้มเป็นแบบแจ่มใส จึงไม่รับสมมุติฐานที่ว่า "บรรยากาศองค์การของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลเป็นแบบอิสระ"

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ มิติกิจสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ 8 มิติ พบว่า พฤติกรรมผู้นำมิติกิจสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับบรรยากาศองค์การมิติขาดความสามัคคี มิติอุปสรรค และมิติทางเหิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การมิติขวัญ มิติมุ่งผลงาน มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกรุณาปราณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การมิติมิตรสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงคงไว้ซึ่งสมมุติฐานที่ว่า "พฤติกรรมผู้นำมิติกิจสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ 8 มิติ"

4. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำ มิติสัมพันธ์ภาพกับบรรยากาศองค์การ 8 มิติ พบว่า พฤติกรรมผู้นำมิติสัมพันธ์ภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับบรรยากาศองค์การมิติขาดความสามัคคี มิติอุปสรรค และมิติทางเหิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การมิติขวัญ มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกรุณาปราณี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงคงไว้ซึ่งสมมุติฐานที่ว่า "พฤติกรรมผู้นำมิติสัมพันธ์ภาพมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การมิติขาดความสามัคคี มิติอุปสรรค มิติทางเหิน มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกรุณาปราณี" ส่วนบรรยากาศองค์การมิติมิตรสัมพันธ์ และมิติมุ่งผลงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำมิติสัมพันธ์ภาพ จึงไม่รับสมมุติฐานที่ว่า "พฤติกรรมผู้นำมิติสัมพันธ์ภาพมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ มิตรสัมพันธ์ และมิติมุ่งผลงาน"

5. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับแบบบรรยากาศองค์การ พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารมีทั้งความสัมพันธ์ทางบวกกับแบบบรรยากาศองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงคงไว้ซึ่งสมมติฐานที่ว่า "พฤติกรรมผู้นำมีทั้งความสัมพันธ์กับแบบบรรยากาศองค์การ" ส่วนพฤติกรรมผู้นำมีทัศนภาพไม่มีความสัมพันธ์กับแบบบรรยากาศองค์การ ผลการวิจัยจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "พฤติกรรมผู้นำมีทัศนภาพมีความสัมพันธ์กับแบบบรรยากาศองค์การ"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : Relationship Between Opinions Concerning
Leadership Behaviors of the Nursing Administrators
and Organization Climate of the Nursing College
Division, Ministry of Public Health

Name : Police Captain Poonsab Deemark

Advisor : Assistant Professor Somkit Raksasataya

Department : Nursing Education

Academic Year : 1983

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the opinions concerning leadership behaviors of the nursing administrators and the organization climate of the nursing college division, Ministry of Public Health. The research also covered the studies of the relationship between the opinions concerning leadership behaviors of the nursing administrators and the organization climate, and between leadership behaviors with the organization climate types of the nursing college division, Ministry of Public Health.

The selected samples were one hundred and ninety two nursing instructors from ten nursing colleges under the auspices of the nursing college division, Ministry of Public Health in Thailand. The research instruments were two sets of questionnaires. One set of the Questionnaires was modified from the LBDQ (Leader Behavior Description

Questionnaire) by Andrew W. Halpin, and the other was modified from the OCDQ (Organization Climate Description Questionnaire) by Halpin & Croft. The analysis of the data was based on various statistical methods namely the mean, the standard deviation, the standard T - Score, the Pearson product - moment correlation coefficient and the Spearman rank method.

The Majors Findings:

1. The leadership behaviors, both the initiating structure and the consideration behavior of the nursing administrators were generally at the medium level. Therefore the hypothesis was not accepted.
2. The organization climate of the nursing college division, Ministry of Public Health was the "Open" type. Therefore the hypothesis was not accepted.
3. There was negative relationship between the initiating structure and the disengagement, the hindrance, and the aloofness at the .01 statistical significant level. However, there was positive relationship between the initiating structure and the esprit, the product emphasis, the thrust, and the consideration at the .01 statistical significant level and at the .05 statistical significant level with only the intimacy. Therefore the hypothesis was remained.
4. There was negative relationship between the consideration behavior and the disengagement, the hindrance, and the aloofness at the .01 statistical significant level. However, there was positive

relationship between the consideration behavior and the esprit, the thrust, and the consideration at the .01 statistical significant level. Therefore the hypothesis was remained. It also revealed that the relationship between the consideration behavior and the intimacy, and the product emphasis were not existed. Therefore the hypothesis was not accepted.

5. There was positive relationship between the initiating structure of the nursing administrators and the six organization climate types at the .05 statistical significant level. Therefore the hypothesis was remained. It also revealed that the relationship between the consideration behavior and the six organization climate types was not existed. Therefore the hypothesis was not accepted.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กติกกรมประกาศ

การทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณา บุณยโชติ และอาจารย์พิเศษ ศักดิ์พงษ์ ทิกรุณา ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนพันธ์ ทิกรุณา เป็นประธานในการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาหนัน บุญหลง ที่สนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

อนึ่ง ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล และคณาจารย์พยาบาลทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดียิ่ง จึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ร.ต.อ.หญิง พุทธิพรย์ ดีมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	๙
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเนิ่นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
แนวเหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อจำกัดของการวิจัย	9
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	10
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
3. วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวิชาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิจัย	50
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม		79
ภาคผนวก		88
	ภาคผนวก ก. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
	ภาคผนวก ข. ตัวอย่างการคำนวณทางสถิติ	99
ประวัติผู้วิจัย		105

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนอาจารย์ที่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแต่ละวิทยาลัยพยาบาล ...	41
2	แบบการเปลี่มติบรรยกาศองคการ 8 มิตี เป็นแบบบรรยกาศองคการ 6 แบบของ ฮาลบินและดรอพท์	45
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐานของพฤติกรรมผู้นำของแต่ละวิทยาลัยพยาบาล แยกเป็นมตคจสัสมัพนัธและมตคสัสมัพนัธภาพ	52
4	ค่าคะแนนมาตรฐาน ที่ ของบรรยกาศองคการ 8 มิตี แยกตามวิทยาลัยพยาบาล	53
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐานของพฤติกรรมผู้นำ 2 มิตี จำแนกตามแบบบรรยกาศองคการ	55
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยง เบนมาตรฐานของบรรยกาศองคการ 8 มิตี จำแนกตามแบบบรรยกาศองคการ	57
7	ค่าสัสมัพนัธระหว่างพฤติกรรมผู้นำมตคจสัสมัพนัธและมตคสัสมัพนัธภาพกับบรรยกาศองคการ 8 มิตี	60
8	ค่าสัสมัพนัธระหว่างพฤติกรรมผู้นำมตคจสัสมัพนัธและมตคสัสมัพนัธภาพกับแบบบรรยกาศองคการ โดยการจคัอนัตบพฤติกรรมผู้นำ และแบบบรรยกาศองคการจากสูงไปหาต่ำ	62